

*Η εσωτερική
πολιτική των
Κομνηνών
(1081-1185)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3
ΕΝΟΤΗΤΑ 2
ΣΕΛ. 53-54

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΓΕΛ ΚΕΡΑΜΕΙΩΝ | Επιμέλεια: Ηλίας Τουμασάτος

Στη γραμμή του χρόνου

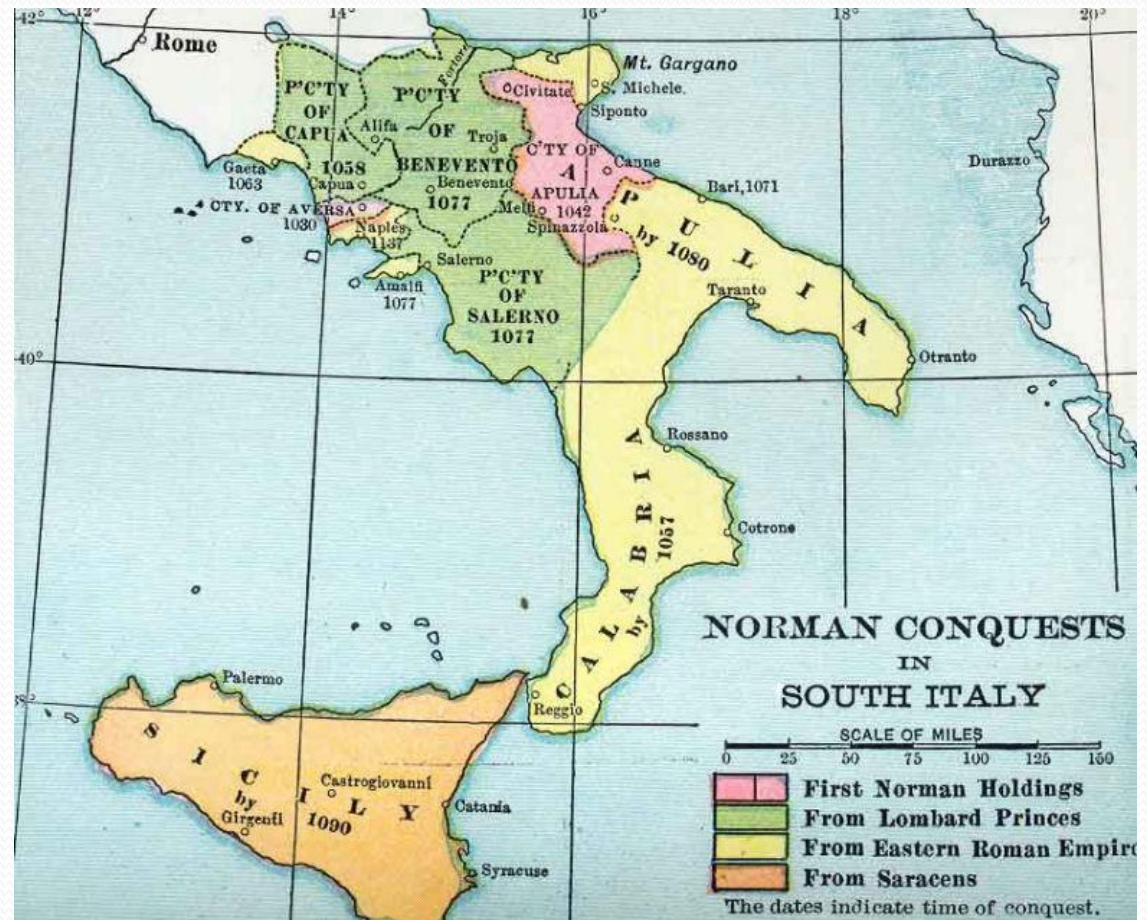
- *Στη γραμμή του χρόνου:*
- **867-1056: ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ (ΑΚΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ)**
  - 893-927: Αντιπαράθεση με Βουλγάρους (Συμεών)
  - 904-969: Συγκρούσεις με Άραβες και επέκταση Βυζαντινού Κράτους
  - 976-1018: Συγκρούσεις Βασιλείου Β΄ με Βούλγαρους (Σαμουήλ)
  - 1054: Οριστικό Σχίσμα Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας
- **1056-1059 ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ**
- **1059-1081 ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΔΟΥΚΩΝ**
  - 1071: Οι Νορμανδοί κατακτούν τις ιταλικές κτήσεις του Βυζαντίου (Ν. Ιταλία)
  - 1071: Μάχη του Ματζικέρτ – οι Σελτζούκοι Τούρκοι απλώνονται στη Μικρά Ασία
- **1081-1185: ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ ΚΟΜΝΗΝΩΝ**
  - **1081-1118 Αλέξιος Α΄**
  - 1118-1143 Ιωάννης Β΄
  - 1143-1180 Μανουήλ Α΄
  - 1180-1183 Αλέξιος Β΄
  - **1183-1185 Ανδρόνικος Α΄**

Η Ευρώπη μετά το σχίσμα του 1054

Νορμανδοί

- Αυτοκράτορας ο Ρωμανός Δ' Διογένης
- **1071**
- Οι Νορμανδοί κατακτούν τις ιταλικές κτήσεις του Βυζαντίου (χάνονται οριστικά)
- Αντιβυζαντινή διάθεση λόγω του σχίσματος διευκολύνει τους Νορμανδούς.

Ροβέρτος Γυισκάρδος 1015-1085

- Πρωταγωνίστησε στις νορμανδικές κατακτήσεις της Ιταλίας και των Ιονίων Νησιών
- Πέθανε έξω από την Αγία Ιερουσαλήμ στην Κεφαλονιά από πυρετό
- Το Φισκάρδο πήρε το όνομά του

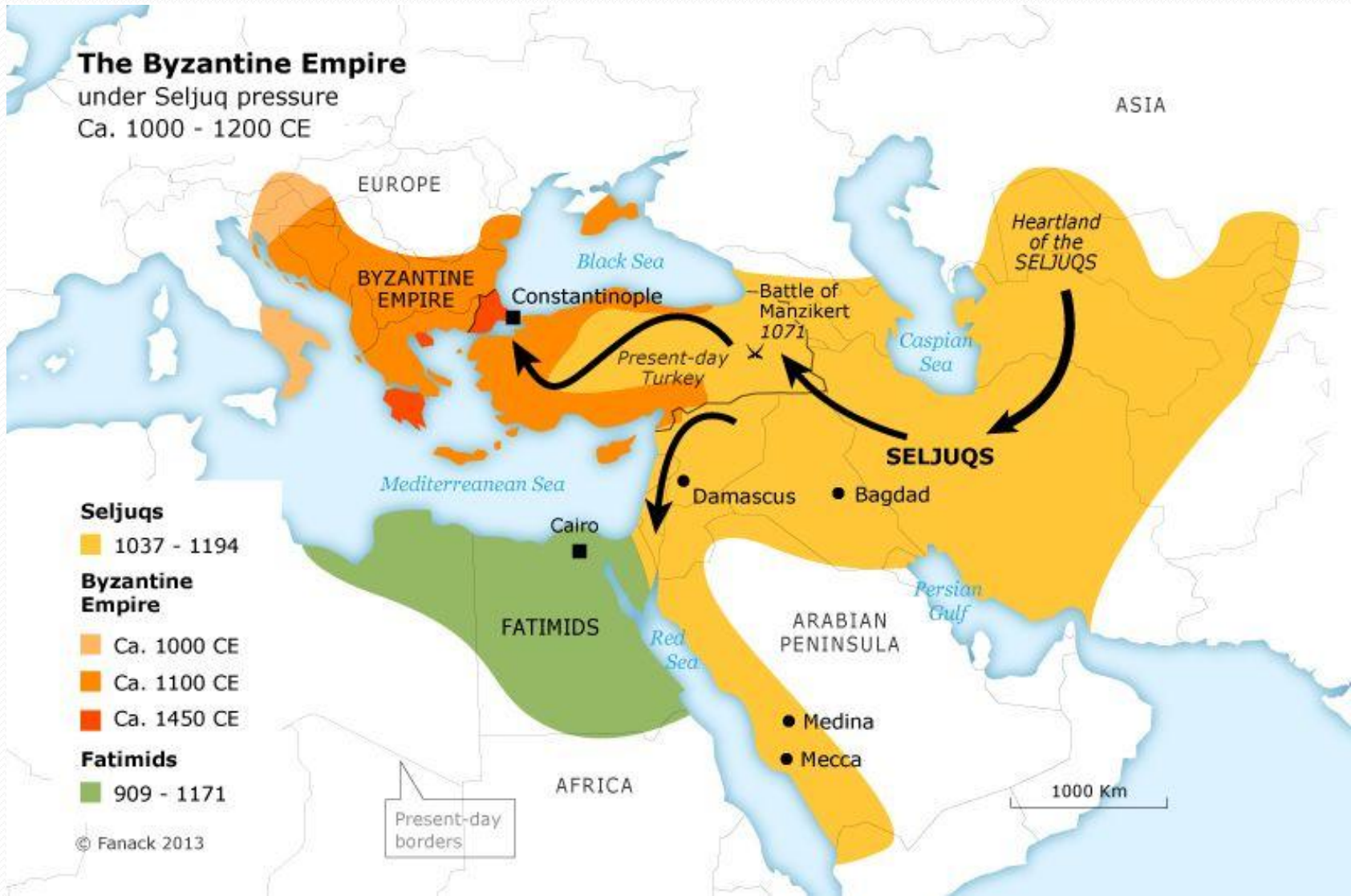

Σελτζούκοι Τούρκοι 1037

- Ο Τουγρίλ Μπέη ιδρύει την αυτοκρατορία των Σελτζούκων
- Ενώνει τους τουρκικής καταγωγής πολεμιστές της ευρασιατικής στέπας
- Σύντομα κατακτούν την Περσία, υπερισχύουν των αράβων και δημιουργούν ένα μεγάλο κράτος

Επέκταση των Σελτζούκων

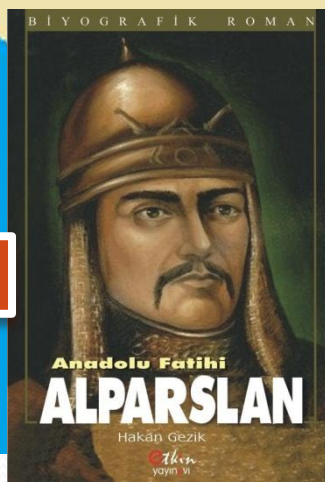

Μάχη του Ματζικέρτ 1071

Ο Βυζαντινός στρατός
αποδεκατίζεται από τους
Σελτζούκους

VS

Aleppo

Malazkirt

0 100
Miles

- Route of Romanos IV Diogenes
- Route of Sultan Alp Arslan
- Battlefield

1081-1185 Δυναστεία Κομνηνών

Αλέξιος Α' Κομνηνός

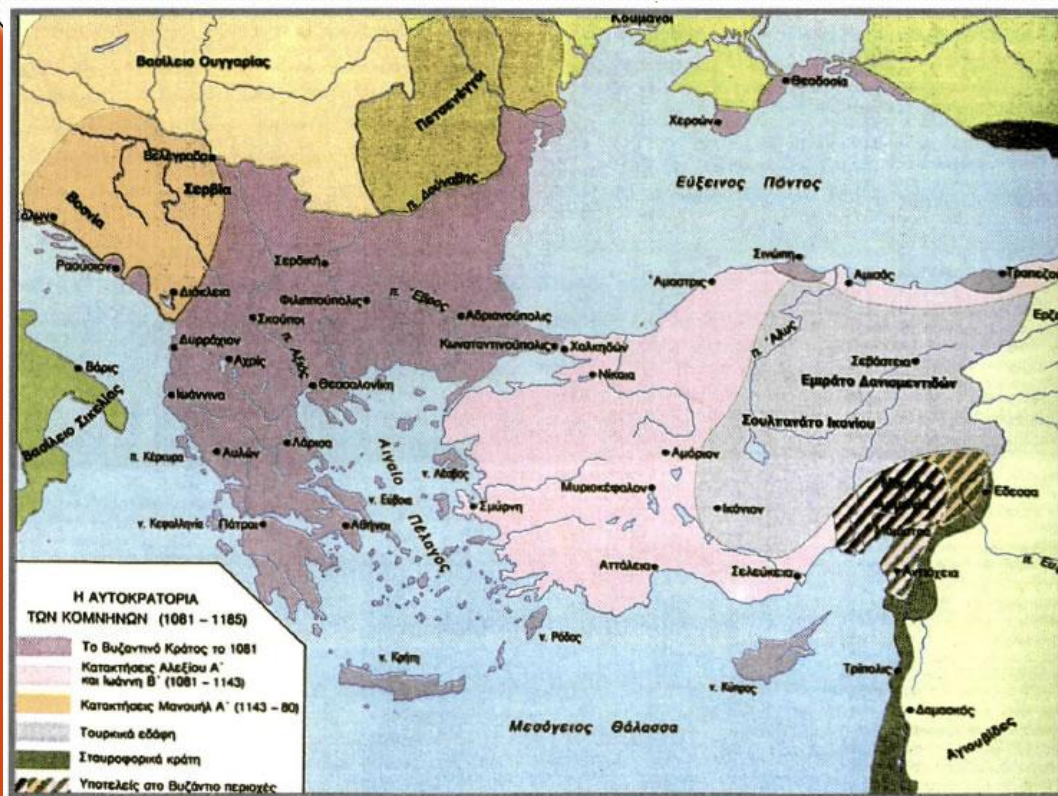
Γίνεται αυτοκράτορας το 1081
Επιχειρεί να ανακόψει την πορεία
των Σελτζούκων, των
Νορμανδών και να λύσει τα
εσωτερικά προβλήματα
Προέρχεται από τη στρατιωτική
αριστοκρατία της Μ. Ασίας

Διοίκηση του Αλέξιου Κομνηνού (1081-1118)

Αύξηση δημόσιων
αξιωμάτων – όχι
άκαμπτη
συγκεντρωτική
γραφειοκρατία

Αύξηση αριθμού
θεμάτων – μείωση
έκτασης και
σημασίας

Οικονομική πολιτική του Αλέξιου Κομνηνού

Αύξηση φόρων
(υποτιμά νόμισμα
με νόθευση – ζητά
τους φόρους σε
νομίσματα πλήρους
αξίας) –

→ η θέση του λαού
και των αγροτών
δυσκολότερη.

Οι φορολογούμενοι
προσφέρουν
υποχρεωτική
εργασία σε δημόσια
έργα

Στρατός – ο θεσμός της Πρόνοιας

[μοιάζει, αλλά δεν ταυτίζεται, με στοιχεία της φεουδαρχίας]

Ο στρατός γίνεται κυρίαρχη τάξη στο Βυζάντιο (εις βάρος του πληθυσμού) – Πολλοί σπεύδουν να καταταγούν

Ο στρατός όχι πλέον μισθοφορικός: Αποτελείται από **προνοιάρχους**:

Προνοιάρχιοι: ο αυτοκράτορας τους παραχωρεί αγροτικές εκτάσεις (**πρόνοιες**) ή δικαίωμα είσπραξης φόρων.

Οι εκτάσεις ανήκουν στο κράτος, δεν κληρονομούνται, δεν μεταβιβάζονται.

Οι προνοιάρχιοι παρέχουν στρατιωτική υπηρεσία (έφιπποι, επικεφαλής στρατιωτικής ομάδας ανάλογης σε δύναμη με την έκταση που έχουν λάβει.

Μεταρρυθμίσεις του Ανδρόνικου Κομνηνού 1183-1185

Θετικά:

Ενδιαφέρον για αγρότες –
προσπαθεί να τους προστατεύσει
από τις καταχρήσεις των δυνατών

Προσπάθεια για εξάλειψη της
διαφθοράς στη Δημόσια Διοίκηση

Αρνητικά:

Η χρήση βίας κάνει τη βασιλεία του
να εξελιχθεί σε τυραννία → λαϊκή
αγανάκτηση → αποτυχία του
προγράμματός του

Επιδείνωση των σχέσεων με τη
Δύση

